Harminckilencedik évfolyam. 40. szám. Debreczen, 1919 október 4.

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik hetenként egyszer, szombaton. ~ ~ Előfizetési ár: egész évre 28 korona, félévre 14 korona. ~ Egyes szám ára 60 fillér. ~

~ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium: ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Az egyetem.

Egy lustrumot átélt a debreczeni tudományegyetem és ím a másodikat is súlyos időkben, aggságos körülmények között kezdi meg. De amint öt év előtt a világháború irtózatos nagysága nem volt akadálya e nagy kulturális intézmény életrekeltésének, úgy most a nemzeti összeomlás e gyászos napjaiban is bizalommal és hivő reménységgel látnak hozzá az arra hivatottak az egyetem továbbfejlesztéséhez és a most kezdődő egyetemi évben az orvosi fakultás működése is kezdetét veszi.

Debreczen lakossága még mindig nem látja, nem érzi eléggé, hogy mi ennek a városnak és környékének az egyetem s mi lesz, kivált ha az orvosi fakultás működése is megkezdődik. Az elmúlt háborús esztendők alatt sem anyagi, sem szellemi téren nem is éreztethette eléggé az egyetem a maga hatását. Nem is lehet csodálkozni, ha kivált református egyházi körökben olyanok, kiknek az egyetem életét közelebbről megismerni alkalmuk nem is volt, mind máig úgy találták, hogy tulajdonképen semmi egyéb nem történt, mint hogy a református egyház elveszítette a maga legnagyszerűbb főiskolájának legfelső tagozatát.

Ebből a látószögből nézve aztán sokan — és pedig nemcsak reformátusok — az egyetem működésének mérlegét nem találják kedvezőnek. Megszünt — úgy mondják — egy régi főiskola, mely a tudományt buzgón müvelve, mindenkitől tudva tudottan erősen magyar nemzeti és tiszta keresztyén szellemben nevelte az ifjúságot. A helyett lett — így folytatják — egy új főiskola, a megszüntnél alig nagyobb, mely a tudományt ép olyan, vagy itt-ott jobban müvelheti ugyan, de a nemzeti és keresztyén értékek között még nagyon bizonytalan helyet foglal el s mint merőben újnak határozott szelleme még ki sem alakulhatott.

Azok, akik az egyetem keletkezésének és működésének történetét közelebbről ismerik, nem így gondolkodnak. Ezek úgy tudják, hogy mindazok a tényezők, amelyek a debreczeni tudományegyetem létesítését akarták és munkálták, nem egy merőben új és határozatlan szellemű főiskolát akartak a debreczeni egyetemben, hanem a debreczeni kollégium tovább folytatóját és szellemi örökösét. Ha nem ez lett volna a cél, nem hozta volna meg nem mérhető szellemi és anyagi áldozatát a református sság, sem a magyar kálvinista Róma, melyek hisz egy esetleges internacionalista és atheista intézmény alakulását nemcsak nem elősegiteni, de megakadályozni tartották volna kötelességüknek. S hogy a kollégium hagyományos szellemének fenntartása lebegett az állam részéről elhatározó lépéseket tevők szeme előtt is: annak legcsattanóbb bizonysága gróf *Tisza* Istvánnak az egyetem és a kollégium levéltárában kegyelettel őrizett levele, melyben a debreczeni református kollégium nagyszerű érdemeire hivatkozva, e szellem fenntartására kifejezetten utal. Pedig azt aligha fogja valaki kétségbe vonni, hogy a debreczeni egyetem létesítésének okát gróf Tisza Istvánnál jobban, senki sem tudhatta, s hogy ő nélküle az egyetem aligha jött volna létre.

De nemcsak az egyetem alkotói, hanem annak munkásai is túlnyomóan érzik a régi kollégiumi szellem fenntartásának szükségességét, mert tudják, hogy abban nagy nemzeti fenntartó erő vagyon. Érzik nemcsak azok, kik a kollégiumból mentek át az egyetemre (s még mindig ezek a többség), hanem a máshonnan jöttek és a nem református vallásúak is. Egészen kivételes jelenség az, hogy a tántoríthatatlanul nemzeti és határozottan keresztyén irány helyett itt-ott internacionalista és materialista hang hallatszik.

Azok, akik ilyen hangokat hallatnak és ilyen irányt képviselnek, lehetnek egyénileg a legkiválóbb férfiak és tudomány tekintetében minden tiszteletet megérdemlők, de a debreczeni tudományegyetem szellemének nem ők a képviselői.

utolsó esztendőnek a története elég bizonyság arra, hogy a tudományegyetem tanárainak igen nagy többsége a nemzeti és vallás-erkölcsi alapon álló kulturának feltétlen híve s minden törvénytelenséggel és minden felforgató törekvéssel a maga súlyos károsodása esetén is szembeszállani kész.

Eleddig ilyen volt a debreczeni tudományegyetem ifjúsága is. Méltó utóda a kollégiumi diákságnak. Lelkes, hazafias, tanulni szerető, buzgó keresztyén igazságosságra és emberségre törekvő. Humanissimus et studiosus. Ilyen lesz bizonyára ezután is. Azt, hogy a budapesti Galileikör nemzetietlen és vallásellenes irányzata itten meghonosodjék s ezzel az ifjúság körében az örökös torzsalkodás itt is kezdetét vegye, egyetlen ember sem akarhatja. De viszont olyan irányzatot sem lehetne a magyarság és keresztyénség igaz képviselőjének, a debreczeni hagyományok igaz folytatójának tekinteni, mely a jó magyar és tisztaerkölcsü embert hátránnyal akarná sújtani csak azért, mert más vallású. A vallási türelmetlenségnek útat engedni, vagy épen tápot adni, csak úgy megtagadása a mi hagyományainknak, mint a vallástalan és nemzetellenes irányzat előmozdítása.

Én nem félek sem egyiktől, sem másiktól. Én *tudom*, hogy az egészséges debreczeni kollégiumi levegő kipusztítja mind a két féle bacillust.

Professzor.

Iskola

Tanulás és tudás.

Az, aki négy avagy hat elemi osztály után szorgalmasan végigtanulja a nyolc középiskolát s ezt követőleg a felsőbb iskola négy évét, kétségtelenül bizonyságot tehet arról, hogy sokat tanult, széleskörű ismereteket szerzett, a szaktudományából is meghódított jó nagy területet; mégis alapjában véve nem sok, sőt bizonyos szempontokból elenyészően csekély az, amit bizonyosan tud, vagy amiről összefoglaló vizsgálatokon bizonyságot tesz. Valahányszor összefoglaló vizsgálatokról — mint amilyen pl. az érettségi-, képesítő-, alap-, szak- stb. vizsgálatok — hallok, vagy mikor egyikenmásikon részt veszek, mindig felmerül előttem a kérdés: Vajjon ez a diplomát nyerendő ifjú valósággal érdemes-é arra a papirosra, amelyet a vizsgálat végével megkap? Vajjon van-e annyi általános műveltsége, amennyit a közéletben egy érett embertől megvárunk? Van-e annyi pozitiv szakismerete, hogy az ellentétes világnézetek ütköző pontján, nagyhangú uszítók szélhámoskodása közepett meg tudja védeni szilárdan, jól megalapozott tudása fegyvereivel a maga álláspontját?

A vidéken manapság is találkozunk még mindig szép számmal olyan tisztes öreg pásztorokkal, akik, bár a mai, nem a háborus, hanem az azt megelőző békebeli szellemi irányzattal nem értenek egyet, mégis tiszteletreméltó, alapos tudással biró férfiak. Gyermek- és ifjú koruk más légkörben telt el, annak eredményei mentek át vérükbe s annak vallói mind máig. A világ megváltozott körülöttük, mint vén szomorú-fűzek körül a kihalt temető, ám tisztes alakjok, nemes életfelfogásuk, a letünt korból vett érvelésük, őszintén vallott meggyőződésük tiszteletet gerjeszt bennünk, mert hiszen tudásuk aranya nem is modern formára van öntve, lényegében mégis csak érték az, antik alakban is. Hát vajjon, mire az idő kereke egyet fordul s a mai ifjak őszbecsavarodott férfiak lesznek, meglesz-e nekik is a sziklára épitett keménykő fundamentumú véleményváruk? Meg tudják-e védeni álláspontjukat oly határozottsággal, mint a mai öregek? Gyüjtenek-e az iskolában s visznek-e innen magukkal elegendő kifaragott követ a holtig tartó épités alapjául? Vagy a hosszas tanulási esztendők alatt csak tömegmunkát végeztek s munkájuk eredménye az a csomóba rakott vályogkocka, mely a szélvészes zivatar csapdosására összedől, vagy a kényelem napsugarára szétmállik?

Non scholae, sed vitae discimus — mondja a régi közmondás. Az iskola tehát képezzen az élet számára; de ne a mindennapi élet lebegjen az iskola előtt, mert ez felszines, divatos igazságaival napról-napra új célt tüzne az iskola elé, úgyhogy mikor kilépnének belőle az ifjak, sok apró bizonytalan ismeretnél, féligazságnál egyebet nem vinnének magukkal. Az iskolának éppen ezért a kipróbált, mondhatnám, százados alapokat kell megismertetni, a lényegre kell a súlyt helyezni, a részleteket elég csak érinteni. A régi tanitók versbe foglalták és igy vésték a gyermek emlékezetébe a biblia könyveit, a latin nyelvtan elemeit, a földrajz főbb vonásait, az erkölcs maradandó tételeit s akik ezeket deres fővel el-elrecitálják, nyugodt öntudattal állapithatják meg azt a tényt, hogy többet — mert biztosabban — tudnak ezekből a tudományokból, mint éppen most vizsgázott középiskolás fiuk, vagy leányuk; mert ezek a mai gyermekek sokat tanulnak, de, a lényeget a lényegtelentől meg nem különböztetve, erre az iskolában nem figyelmeztetve, keveset tudnak; mindent egyformán bemagolva, mindent egyaránt elfelednek. Egy-egy tanév végén élő lexikonok, minden tanév elején letörölt táblák. Ha megmarad nálok valami, ritka szerencse, ha ez alapismeret, nem pedig alkalmi anekdota, vagy diákcsíny. Ezért látunk akárhányszor olyan gyermeket, aki kikerül az elemi iskolából a szorzótábla tudása nélkül s leteszi az érettségit úgy, hogy nem tud helyesen irni és igy tovább. Ne sokfélét és sokat, hanem keveset, de lényeget, még pedig alaposan, adjon az iskola útravalóul az életre.

A régiek keveset tanitottak, nem voltak sokszázlapos tankönyveik; de amit tanitottak, azt megtanitották s az a tudomány magva volt. Akinek kedve volt és józan esze, az az alapos tudás birtokában könnyen be

hatolhatott bármely tudomány velejébe és részleteibe; akinek ilyen talentum nem adatott, megmaradt a kevésnél és a kicsinyek oktatásánál gyümölcsöztette tudását.

A háború következményei több tekintetben évtizedekkel visszavetettek bennünket. A békét kivéve, sok tekintetben olyan primitív életet élünk, mint rég elhunyt elődeink. Ennél az általános visszaesésnél ügyeljünk arra, hogy necsak a rosszba essünk vissza, hanem a jóba is és ha a régieknek nem nagy tudományuk, de alapos tudásuk, nem bölcselmi világnézetük, de csoda buzgóságuk, mint hatékony emeltyű, hozzájárult ama szellemi magaslat eléréséhez, amelyről korunk lezuhant, akkor szereljük fel magunkat újból ezekkel a kellékekkel, ha a tökéletesedés útján előbbre akarunk jutni.

Praeceptor.

Közélet

állapotok.

A „mit együnk, mit igyunk és miből ruházkodjunk“ bibliai szavak évek óta hova-tovább aktuálisabbak lesznek. Hányan, de hányan vehetik ajkaikra e bibliai mondást? Hányan vannak lelkészek és tanítók, kiknek nem lesz meg ma-holnap a mindennapijok s rongyosan kell járniok, mert nincs meg azokra a nervus rerum gerendarum, a pénz.

Az adósegély, kongrua, drágasági pótlék, korpótlék nem jöhet. Mit együnk, mit igyunk, miből ruházkodjunk hát. De miből taníttathassuk gyermekeinket? Nekem 2 gyermekem taníttatását félbe kellett hagynom, mert nincs miből taníttassam őket. A folyó évi fizetésem az egyháztól és az adósegélyből 1119 korona. Ugynevezett papiföldem 4 hold, ezt felibe adtam ki évek óta s az idén jutott nekem 2 métermázsa búza. Ebből éljek meg 6 tagból álló családommal, ebből ruházkodjunk, ebből taníttassak 2 gyermeket ebben a drága világban.

A terményfizetésre visszatérés itt nem valósítható meg, mert gyenge termés volt az idén e vidéken. Különben is itt csak 3—6 magot szokott adni a jó föld búzából.

Én, szégyelve bár, a hívek jószívűségéhez fordultam, mint 2 évvel ezelőtt, amikor behozták a mindennapi kenyérre valót. A múlt évben gépészlakatos fiam szerezte be a cséplőgép vezetésével mindennapi kenyerünket. A jószívűség forrásából már kezd csepegni, de tekintve a búzatermés gyengeségét, annyira nem számíthatok, mint amennyit most 2 éve kaptam. De ha a mindennapink részben meg is lesz, ruházkodásunkra tüzelőfaanyagra, hízóra valóra csak nem jut pénz. Nyomorogni, szükölködni s fagyoskodni fogunk.

Egyik fiam nem hozhatta el onnan, ahol tanult, a ládáját, ruhaneműjeit, ágyneműjeit s könyveit, sőt nem hozhatta el bizonyítványát sem, mert 123 korona adóssága maradt, melyben benne van az igazgató úr által adott útiköltség is. Még azok, akik visszavihették gyermekeiket oda, hol a múlt évben tanultak, szerencsések; de mi, kik nem taníttathatjuk gyermekeinket, mert nincs miből, csak sírhatunk. Már 1917-ben értékes könyveimet adtam el 300 koronáért.

Valóban mizerábilis állapotok ezek. De hát nem lehetne ezeken valami úton módon segíteni? Hiszen ez már tarthatlan állapot. Mi lesz sokónkból és soknak családjából, ha mielébb nem kapják meg az egyházak az adósegélyt, mi papok a kongruát, korpótlékot és drágasági pótlékot?

Nem lehetne-e okkal-móddal e mizerábilis állapotokon segíteni?

A terményfizetésre visszamenetel csakis ott lehetséges, ahol bő termés volt, de ott se mindenütt. Népünk ragaszkodik az adósegélyes egyházi adóhoz.

egyházkerületi pénztárnokunk tud olyan módokat és útakat ajánlani az olyan egyházaknak, melyek közel vannak oly városhoz, hol olyan bank is van, amely a debreczeni valamelyik bankkal összeköttetésben van. Felhatalmazásra a debreczeni bank átutalja a pénzt a vidéki bankhoz s ottan fel lehet venni például az adósegélyt, persze egy kis költségbe kerül ez az eljárás. Van egy másik út és mód és az ez: ha az egyházmegyei pénztárosok az egyházak költségére elmennek Debreczenbe és az egyházkerületi pénztárnoktól felveszik az egyházmegyebeli egyházak adósegélyét és azt az összeget egyházmegyei gyűlés tartásakor elviszik e gyűlésre és a már kész gondnoki nyugtára átadja az egyházmegyei gyűlésre elment lelkésznek, vagy ha a gondnok lelkészével együtt az egyházmegyei gyűlésen lesz, annak.

Szóljanak hozzá többen ehez az ügyhöz, mely az egyházak, lelkészek és tanítók érdekei. Megnehezedett minden tekintetben az idők járása felettünk. Csak sóhaj, panasz és jaj szavai hallatszanak lelkészek és tanítók ajkairól. Hallják meg ezeket egyházi főhatóságaink és előzzék meg a kétségbeesést. **Pácziens.**

Halottaink.

Szinyei Gerzson. hónapok multán közvetve (özvegyének gyászjelentéséből) érte ütünk róla, hogy a sárospataki főiskolának egyik legkiválóbb egyénisége, Szinyei Gerzson nyugalmazott főiskolai tanár folyó évi június hóban életének 83. évében meghalt s benne a testvér főiskolának egyik leghivebb és legbuzgóbb munkása hunyt el, kinek egész élete és működése a főiskolával volt összeforrva. Annak volt a növendéke s később tanára öccsével, a korábban elhunyt Szinyei Endrével, a görög szótár ismert nevű írójával együtt. Főiskolai tanulmányainak végeztével Gr. Degenfeld Sándornak volt a nevelője, akivel utóbb két éven át külföldi tanulmányutat is végezvén, innen haza térve, 1863-ban gimnáziumi, majd öt év mulva akadémiai tanárrá és könyvtárnokká választatott a főiskolában s mindakét fokon egész lélekkel hivatásának élve, a legmélyebb hatású tanárok közé tartozott. Erős energiájával, komoly szigorúságával, meleg kedély és nemes szív párosult, mely tanítványait úgy, mint kartársait bizalommal és szeretettel csatolta hozzá. Tudományos képzettsége mellett emelte hatását egyszerű puritán kálvinista jelleme is, mely nyiltságával és őszinteségével mindenkit megnyert, ki vele érintkezett, dalos természete pedig a társadalmi életben is kedveltté tette. Gimnáziumi tanárságának továbbra is fennmaradt emléket állitott latin mondattanával és zsebszótárával. Református gimnáziumaink fejlődésén akadémiai tanársága

*

alatt is szeretettel csüggött s midőn a nyolcvanas évek elején a középiskolai törvény foglalkoztatta a hazai tanügyi közvéleményt, ő állította össze a sárospataki tanárikarnak a középiskolai reformról kiadott magvas véleményét, mint a református egyetemes tanügyi bizottság munkás tagja, jelentékeny szerepet vitt az 1883-ban kibocsátott református gimnáziumi tanterv és rendtartás megalkotásában, tagja volt a debreczeni és első budapesti zsinatnak s nagy tevékenységet fejtett ki a sárospataki irodalmi kör létrehozásában. Irodalmi munkásságának javarésze is a sárospataki főiskola multjához fűződik, megírta a könyvtár történetét s különösen a főiskola XVIII. és XIX. századbeli életéről írt tanulmányaiban nemcsak érdekes képeket tárt fel református tanügyünk multjából, de számos maradandó becsü adalékkal is gazdagította művelődéstörténetünket. Legyen áldott emlékezete!

Szabó Géza rafajnaujfalui lelkipásztor ifjú életének 34. évében meghalt. Temetése szeptember hó 19. napján volt a környékbeli fiatal lelkésztársak és segédlelkészek, úgyszintén a gyülekezet és község nagy részvételével. Az elhunytat özvegye és apró árvái gyászolják.

Nagy Sándor karczagi nyugalmazott tanító életének 77., működésének 46., nyugalomban töltött 5. évében csöndesen meghalt. Az elhunytról a karczagi református tanító testület gyászjelentést adott ki.

Bikfalvi Bene István dr., ügyvéd, a sepsiszentgyörgyi református Székely Mikó-Kollégium tetterős gondnoka élete 52. és fáradhatatlan gondnoki munkásságának 3. évében, folyó évi szeptember hó 27. napján a mulandóságból az örökkévalóságba költözött. A testvér kollegium nagy erősséget vesztett el a hithű őrállóban.

Legyen áldott emlékezetök!

Különfélék.

Zsinat. Az országos református zsinat folyó hó 2. napjára egybehivott ülésszakára Dr. Baltazár Dezső püspök és Gróf Degenfeld József főgondnok elnökök Budapestre utaztak.

Dr. Dóczi Imre üdvözlése. Dóczi Imréről hetvenedik születésnapja alkalmából lapunk legközelebbi számában már megemlékeztünk. E nevezetes napot az országos református tanáregyesület igazgatósága és a debreczeni református középiskolák tanárkarai is felhasználták arra, hogy az ünnepelt férfiú iránt, szivből fakadt üdvözleteikkel és jókivánataikkal, kifejezzék határtalan tiszteletüket és szeretetüket. Lakásán keresték fel őt az említett testületek népes küldöttségei s a tanáregyesület igazgatósága nevében *S. Szabó József* alelnök, a középiskolák tanárkarai nevében pedig *Karai Sándor* főgimnáziumi igazgató rendkívül meleghangú beszédekben tolmácsolták az egyesület és a tanárkarok érzelmeit. Már e beszédek mélyen meghatották a jelenvoltakat, mikor pedig Dóczi megindulva válaszolt ezekre s elmult életére és törekvéseire visszapillantást vetve, valódi prófétai lélekkel és ihlettel szólt a fennforgó viszonyokról, a tanárok és iskolák hivatásáról, valami fölemelő és szivökbe markoló érzés szállotta meg az üdvözlőket és szinte úgy érezték, hogy történelmi pillanat suhant el fölöttük. Hosszú élet, lelki és testi erő és egészség kivánásával váltak meg az ünnepelttől, akinek mi is ismételten szivből kiáltjuk: vivat ad multos annos!

A debreczeni lelkészválasztás. A b. e. Zih Sándor elhunytával megüresedett Árpádtéri lelkipásztori állásra — amint már megírtuk — dr. Révész Imre kolozsvári theol. akad. tanár meghívását mondotta ki egyhangulag a presbiterium. Miután az egyházi törvény által megkívánt eljárás az egyházmegye vezetősége előtt lefolyt, a debreczeni egyház lelkészi és világi vezetői folyó hó 11. napját tüzték ki az egyházközségi közgyűlés megtartására. A reggeli nyolc órai istentisztelet után fog megtörténni a hivatalos aktus, amely előreláthatólag azzal fog végződni, hogy dr. Révész Imrét a debreczeni református egyház egyhangulag meghivja lelkipásztorául.

A debreczeni református tanitók a népoktatás keresztyén nemzeti szelleméért. A debreczeni református egyház kilencvenhárom iskolájának tanitói Uray Sándor iskolaszéki elnök elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen kimondották, hogy a helybeli református tanitóság a népoktatást minden tárgyból csakis keresztyén nemzeti szellemben vezeti és ilyen irányú munkássága eredményét minden tanító az előmeneteli naplóba is bevezetni köteles. *H—d.*

Beiratkozás a debreczeni m. tudományegyetem orvosi fakultására. A magyar minisztertanácsban történt megállapodás folytán értesitem az érdekelt orvostanhallgatókat, hogy a debreczeni tudományegyetem orvosi fakultása az 1919—20. tanév I-ső felében mind az 5 évfolyammal egyszerre megnyilik. A rendes beiratkozások folyó év október hó 1-én kezdődnek és ugyan e hó 14-ig tartanak. Annak sincs akadálya azonban, hogy valaki most más karokon folyó beiratkozások rendjén eszközölje beiratását. Tájékozásul közlöm, hogy arról is történik gondoskodás, hogy az orvostanhallgatók is a lehetőség szerint lakással és élelemmel elláttassanak, mely kedvezmények elnyerése iránt annak idején az orvosi kar dékánjához s a Mensa Academica felügyelő-bizottságához kell szabályszerüen fölszerelt kérvényekkel folyamodni. A tandíj a szabályzatilag óránként megállapitott 3 korona. A magasabb óradíjért előadandó tárgyak az összeállitandó tanrendben külön fognak megjelöltetni. Debreczen, 1919 szeptember hó 25-én. *Dr. Kenézy Gyula* s. k., e. i. rector.

Adomány lelkészárvának. Szarka G. László nagykikindai segédlelkész távozásakor többen bizalmas búcsúvacsorára jöttek össze s annak vége felé László Zoltán postafőnök — aki pedig nem hitsorsosunk — azt indítványozta, hogy adakozzanak bármilyen protestáns célra. Mikor az adakozás 152 koronát eredményezett, Hegedüs Kálmán árvaszéki elnöknek — aki a református egyháznak egyik nagybuzgóságu tagja — eszébe jutott, hogy Papp László borsi lelkipásztor néhány éve milyen szomorú színekkel rajzolta a református lelkészözvegyek és lelkészárvák állapotát s ezzel kapcsolatban azt indítványozta, hogy legyen az egybegyült összeg néhai Papp László árvájáé. Miután az adakozók ehez hozzájárultak, ily rendeltetéssel érkezett hozzánk a százötvenkét korona, amelyet szerkesztőségünk az özvegyhez eljuttatott. Megilletődéssel adunk hirt erről az adományról, amely nem nagy összeg és csak pillanatnyi segély ugyan, de mégis hangos bizonysága annak, hogy ha a lelkészeink oly lelkes és elszánt bajnokai lennének a lelkészözvegyek ügyének, mint b. e. Papp László borsi lelkipásztor, akkor másképen is gondoskodva lenne egyházunk szolgáinak hátramaradott családjairól.

CENZURAT DE SUBLOCOTENENTUL HORIA.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.